

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Οι εν λόγω σημειώσεις αποτελούν μια περίληψη του βιβλίου «Στοιχεία Ναυτικού Δικαίου» του Παναγιώτη Περ. Λυκούδη του Ιδρύματος Ευγενίδου, που διανέμεται στους σπουδαστές της ΑΕΝ Ασπροπύργου – Σχολή Μηχανικών και δίνονται για να διευκολύνει την μελέτη των σπουδαστών.

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟ

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

ΓΕΝΙΚΕΣ ΑΡΧΕΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

01. Έννοια και χαρακτηριστικά του δικαίου.

Δίκαιο είναι το σύνολο των κανόνων, οι οποίοι ρυθμίζουν τις σχέσεις των ατόμων που ζουν σε οργανωμένες κοινωνίες.

Το κράτος με την κατάλληλη οργάνωση και τα απαιτούμενα όργανα επιβάλλει την τήρηση των κανόνων δικαίου από όλους ανεξαιρέτως τους ανθρώπους που διαβιούν στην κάθε χώρα.

Κανόνες ηθικής είναι οι κανόνες συμπεριφοράς που πηγάζουν από την ανθρώπινη συνείδηση αλλά δεν επιβάλλονται υποχρεωτικά από την κρατική εξουσία.

02. Πηγές του Δικαίου.

Πηγές του δικαίου είναι οι νόμοι και τα έθιμα.

Νόμοι είναι οι πράξεις της πολιτείας που ψηφίζονται από τη βουλή, με τις οποίες θεσπίζονται, τροποποιούνται ή καταργούνται κανόνες δικαίου (**τυπικοί νόμοι**).

Ουσιαστικοί νόμοι είναι διατάξεις της πολιτείας που προέρχονται από **κρατικά όργανα εκτός βουλής**, εκδίδονται μετά από εξουσιοδότηση

νόμου και ρυθμίζουν υποχρεωτικά τις σχέσεις των ατόμων.(Προεδρικά διατάγματα, Υπουργικές αποφάσεις, Αστυνομικές διατάξεις).

Έθιμα είναι άγραφοι κανόνες δικαίου οι οποίοι δημιουργούνται από τα άτομα που διαβιούν στην κοινωνία μετά από μακροχρόνια και ομοιόμορφη εφαρμογή, με την κοινή πεποίθηση ότι αποτελούν δίκαιο.

03. Ιεράρχηση των κανόνων δικαίου.

A) Θεμελιώδης νόμος του κράτους είναι **το Σύνταγμα**, το οποίο καθορίζει τη μορφή του πολιτεύματος, τις σχέσεις εκκλησίας και πολιτείας, τα ατομικά και κοινωνικά δικαιώματα και την οργάνωση και λειτουργία της κρατικής εξουσίας.

Κάθε νόμος αντίθετος με το Σύνταγμα δεν εφαρμόζεται από τα δικαστήρια που τον κρίνουν αντισυνταγματικό.

Κάθε πράξη της διοίκησης αντίθετη με το σύνταγμα ακυρώνεται από το Συμβούλιο της επικρατείας μετά από προσφυγή αυτών που έχουν νόμιμο συμφέρον.

B) Ακολουθούν **οι νόμοι** που ψηφίζονται από τη βουλή. Με τους νόμους θεσπίζονται, τροποποιούνται ή καταργούνται κανόνες δικαίου. Αρχίζουν να ισχύουν από την δημοσίευσή τους στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως. Δεν έχουν αναδρομική ισχύ εκτός αν ορίζεται διαφορετικά από το νόμο για σοβαρή αιτία. Οι νόμοι τροποποιούνται ή καταργούνται με νεότερο νόμο.

Γ) Ακολουθούν τα **Προεδρικά Διατάγματα** τα οποία εκδίδονται από τον Π.Δ. μετά από πρόταση του αρμόδιου Υπουργού. Τροποποιούνται ή καταργούνται με νεότερο νόμο ή προεδρικό διάταγμα. Διακρίνονται σε **κανονιστικά** με τα οποία θεσπίζονται δευτερεύοντες κανόνες δικαίου και σε **εκτελεστικά** τα οποία εκδίδονται προς εκτέλεση κάποιου νόμου σε συγκεκριμένη περίπτωση.

Δ) Ακολουθούν ιεραρχικά οι **Διοικητικές Αποφάσεις** (Υπουργικές αποφάσεις, Νομαρχιακές αποφάσεις και λοιπές αποφάσεις της διοικήσεως.) Τροποποιούνται ή καταργούνται με νεότερο νόμο ή διάταγμα ή απόφαση του διοικητικού οργάνου.

Ε) Δημόσια έγγραφα τα οποία εκδίδονται από τις διάφορες δημόσιες υπηρεσίες (πιστοποιητικά, εγκύκλιοι κλπ.)

Τυπικά στοιχεία εγγράφων

- α) Τίτλος της υπηρεσίας που τα εκδίδει
- β) Υπογραφή του αρμοδίου υπαλλήλου
- γ) Υπηρεσιακή σφραγίδα
- δ) Τόπος, χρόνος εκδόσεως και αριθμός πρωτοκόλλου.

04.Ερμηνεία κανόνων δικαίου

α) αυθεντική ερμηνεία που γίνεται με νεότερο νόμο

β) επιστημονική ερμηνεία που γίνεται από την επιστήμη και τα δικαστήρια. Η επιστημονική ερμηνεία διακρίνεται σε **γραμματική ερμηνεία** και στηρίζεται στους κανόνες της γλώσσας και της γραμματικής και σε **λογική ερμηνεία** και στηρίζεται στους κανόνες της λογικής και της δεοντολογίας.

05. Διαίρεση του δικαίου.

Η σπουδαιότερη διαίρεση του δικαίου είναι σε δημόσιο και ιδιωτικό δίκαιο.

Δημόσιο δίκαιο είναι το σύνολο των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν την οργάνωση και λειτουργία του κράτους, τις σχέσεις της πολιτείας προς τα πρόσωπα και τις σχέσεις των διαφόρων κρατών μεταξύ τους.

Διακρίνεται σε α) Συνταγματικό δίκαιο β) Διοικητικό δίκαιο γ) Ποινικό δίκαιο δ) Δικονομικό δίκαιο ε) Εκκλησιαστικό δίκαιο στ) Δημόσιο διεθνές δίκαιο.

Ιδιωτικό δίκαιο είναι το σύνολο των κανόνων δικαίου που ρυθμίζουν τις σχέσεις μεταξύ των πολιτών μιας πολιτείας καθώς και των πολιτών διαφόρων πολιτειών. Διακρίνεται σε α) Αστικό Δίκαιο β) Εμπορικό Δίκαιο. Κλάδος του Εμπορικού δικαίου είναι το Ναυτικό δίκαιο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΡΩΤΟ

ΝΑΥΤΙΚΟ ΔΙΚΑΙΟ

1.1. Έννοια – Διαίρεση ναυτικού δικαίου

Ναυτικό δίκαιο είναι το σύνολο κανόνων δικαίου, οι οποίοι ρυθμίζουν τις σχέσεις που ανάγονται στο ναυτικό εμπόριο και στη ναυτιλία γενικότερα.

Το **ιδιωτικό ναυτικό δίκαιο** περιλαμβάνει διατάξεις που ρυθμίζουν τις σχέσεις του θαλάσσιου εμπορίου, της συμβάσεως ναυτολογήσεως, της θαλάσσιας ασφαλίσεως και άλλα θέματα όπως είναι η κυριότητα και η μεταβίβαση του πλοίου, η ναυτική υποθήκη κ.λπ.

Το **δημόσιο ναυτικό δίκαιο** περιλαμβάνει διατάξεις δημοσίου διεθνούς δικαίου, διοικητικού ναυτικού δικαίου (ασφάλειας ναυσιπλοΐας, ναυτικής εκπαίδευσέως, ακτοπλοΐας, διοικητικού ελέγχου, ναυτικών ατυχημάτων), ποινικού και πειθαρχικού δικαίου και ναυτικού εργατικού δικαίου.

1.2. Ιστορική εξέλιξη του ναυτικού δικαίου.

Το 1958 κυρώθηκε και άρχισε να ισχύει ο **Κώδικας ιδιωτικού ναυτικού δικαίου (ΚΙΝΔ)** που αφορούν στα πλοία και στους πλοιοκτήτες, στη συμπλοιοκτησία, στον Πλοίαρχο και στο πλήρωμα, στην ευθύνη του πλοιοκτήτη, στις ναυλώσεις, στη ναυτική πίστη, στα ναυτικά προνόμια, στις κατασχέσεις των πλοίων, στις αβαρίες και στα περί συγκρούσεως των πλοίων, θαλάσσιας αρωγής και θαλάσσιας ασφαλείας.

Το 1973 κυρώθηκε ο **Κώδικας Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου (ΚΔΝΔ)** που περιλαμβάνει διατάξεις που αναφέρονται

α) Στα πλοία και βοηθητικά ναυπηγήματα, όπως είναι η απόκτηση και αποβολή της εθνικότητας, η καταμέτρηση, η ασφάλεια, τα ναυτιλιακά έγγραφα.

β) Σε θέματα προσωπικού πλοίων όπως η απογραφή, η ναυτική εκπαίδευση, τα αποδεικτικά ναυτικής ικανότητας οι συνθέσεις πληρωμάτων η ναυτική εργασία. Η ναυτολόγηση, η τροφοδοσία τα καθήκοντα πλοιάρχου και πληρώματος.

γ) Σε θέματα λιμενικής αστυνομίας

δ) Σε ειδικά ναυτιλιακά θέματα όπως η ακτοπλοΐα η πλοήγηση, τα φαρικά τέλη κ.λπ.

Στο τελευταίο μέρος του ΚΔΝΔ έχουν ενταχθεί οι ποινικές και πειθαρχικές διατάξεις που αφορούν στους ναυτικούς

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΟ
ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΝΑΥΤΙΚΟΥ ΔΙΚΑΙΟΥ
ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΔΕΥΤΕΡΟ
ΤΟ ΕΜΠΟΡΙΚΟ ΠΛΟΙΟ

2.1. Εμπορικά πλοία και κατηγορίες αυτών.

Εμπορικά πλοία θεωρούνται τα πλοία που χρησιμοποιούνται για την εκτέλεση μεταφοράς πραγμάτων ή προσώπων στη θάλασσα, για την αλιεία, τη ρυμούλκηση, την επιθαλάσσια αρωγή, την αναψυχή, τις επιστημονικές έρευνες ή για άλλους σκοπούς.

Τα εμπορικά πλοία μπορούν να διακριθούν σήμερα στις εξής κατηγορίες

α) Ανάλογα με τις μεταφορές που εκτελούν , σε φορτηγά, επιβατικά, πλοία ειδικού προορισμού και πλοία βοηθητικής ναυτιλίας.

β) Ανάλογα με την περιοχή που απασχολούνται, σε ωκεανοπόρα, πλοία μικρότερης ακτίνας π.χ. μεσογειακά ακτοπλοϊκά και πλοία εσωτερικών υδάτων.

γ) Ανάλογα με το υλικό κατασκευής σε μεταλλικά, ξύλινα και μικτής κατασκευής.

δ) ανάλογα με τα μέσα προώσεως σε ιστιοφόρα και μηχανοκίνητα.

2.2.Εννοια του πλοίου

Η νομική έννοια του πλοίου ορίζεται διαφορετικά στο ιδιωτικό από ότι στο δημόσιο ναυτικό δίκαιο.

A) Σύμφωνα με τον Κώδικα Ιδιωτικού Ναυτικού Δικαίου (Κ.Ι.Ν.Δ.) πλοίο είναι κάθε σκάφος καθαρής χωρητικότητας τουλάχιστον δέκα κόρων, προορισμένο να κινείται αυτοδυνάμως στη θάλασσα.

Σύμφωνα με τον ορισμό αυτό για να χαρακτηριστεί ένα σκάφος ως πλοίο απαιτούνται τα εξής στοιχεία:

α) Σκάφος, δηλαδή κοίλο σώμα

β) Καθαρή χωρητικότητα τουλάχιστον δέκα κόρων. (κόρος=2,83 κυβικά εκατοστά)

γ) Αυτοδύναμη κίνηση

δ) Προορισμός κινήσεως στη θάλασσα.

B) Σύμφωνα με τον Κώδικα Δημοσίου Ναυτικού Δικαίου (Κ.Δ.Ν.Δ.) πλοίο είναι κάθε σκάφος προορισμένο να μετακινείται πάνω στο νερό για την μεταφορά προσώπων ή πραγμάτων, ρυμούλκηση, επιθαλάσσια αρωγή, αλιεία, αναψυχή, επιστημονικές έρευνες ή άλλο σκοπό.

Ο ορισμός αυτός είναι ευρύτερος αφού για να χαρακτηριστεί ένα σκάφος ως πλοίο αρκεί να είναι προορισμένο να μετακινείται πάνω στο νερό για ορισμένο ναυτιλιακό σκοπό, και όχι μόνο στη θάλασσα, χωρίς να τίθεται όριο χωρητικότητας, ούτε να απαιτείται αυτοδύναμη κίνηση.

Περιλαμβάνει συνεπώς περισσότερες κατηγορίες σκαφών, όπως είναι τα πλοίαρια, τα ποταμόπλοια, οι φορηγίδες κλπ. που κατά τον Κ.Ι.Ν.Δ. δεν θεωρούνται πλοία.

1. Χαρακτηριστικά γνωρίσματα του πλοίου

Κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του πλοίου είναι **το όνομα, το Διεθνές Διακριτικό Σήμα, ο αριθμός και το λιμάνι νηολογήσεως και η χωρητικότητά του**. Άλλα σημαντικά γνωρίσματα του πλοίου είναι οι διαστάσεις του (πλάτος, μήκος, ύψος), το είδος της κινητήριας δύναμης και η ιπποδύναμη των μηχανών του.

α) Το όνομα του πλοίου: Εκλέγεται ελεύθερα από τον πλοιοκτήτη και δεν απαγορεύεται να του δοθεί όνομα που φέρει και άλλο πλοίο, εκτός αν αυτό προκαλεί σύγχυση στους συναλλασσόμενους, οπότε έχουν εφαρμογή οι διατάξεις περί αθέμιτου ανταγωνισμού.

Το όνομα του πλοίου αναγράφεται στην πρύμνη με Ελληνικά γράμματα και στις παρειές του με Λατινικά στοιχεία.

Για την αλλαγή του ονόματος χρειάζεται άδεια του Υπουργείου και αν είναι ενυπόθηκο, συναίνεση του ενυπόθηκου δανειστή.

β) Το Διεθνές Διακριτικό Σήμα (Δ.Δ.Σ.): Αποτελείται από τον συνδυασμό τεσσάρων γραμμάτων από το διεθνές σηματολόγιο. Χορηγείται από την λιμενική αρχή νηολογήσεως του πλοίου στα πλοία που έχουν ολική χωρητικότητα πάνω από 30 κόρους, στα ναυαγοσωστικά, και στα πλοία ή πλοiάρια που έχουν εγκατάσταση ασυρμάτου και αποτελεί χαρακτηριστικό κλήσεως ασυρμάτου του πλοίου. Στο Υ.Ε.Ν. τηρείται ειδικό μητρώο σηματολογήσεως των πλοίων στα οποία χορηγείται Δ.Δ.Σ.

γ) Το λιμάνι και ο αριθμός νηολογήσεως: Το λιμάνι νηολογήσεως εκλέγεται ελεύθερα από τον πλοιοκτήτη. Η αλλαγή λιμανιού νηολογήσεως λέγεται μετανηολόγηγη ή μετεγγραφή και γίνεται με αίτηση του κυρίου του πλοίου. Αν το πλοίο είναι ενυπόθηκο χρειάζεται συγκατάθεση του ενυπόθηκου δανειστή. Αριθμός νηολογίου είναι ο αύξων αριθμός με τον οποίο εγγράφεται το πλοίο σε ορισμένο νηολόγιο. Το λιμάνι και ο αριθμός νηολογήσεως εγγράφονται στην πρύμνη του πλοίου κάτω από το όνομα του πλοίου.

δ) Η χωρητικότητα του πλοίου: Προσδιορίζεται μετά από την καταμέτρηση του πλοίου που γίνεται από την λιμενική αρχή νηολογήσεως ή από τον Κλάδο Επιθεώρησης Εμπορικών Πλοίων (Κ.Ε.Ε.Π.) ή από διεθνώς αναγνωρισμένο και εξουσιοδοτημένο Νηογνώμονα.

Η χωρητικότητα του πλοίου διακρίνεται σε **ολική** και **καθαρή**.

Η ολική χωρητικότητα περιλαμβάνει όλους τους μόνιμα σκεπαστούς και κλειστούς χώρους που βρίσκονται κάτω από το ανώτερο κατάστρωμα και πάνω σ' αυτό.

Η καθαρή χωρητικότητα είναι αυτή που απομένει όταν από την ολική χωρητικότητα αφαιρεθούν οι χώροι που ορίζει ο νόμος (μηχανοστάσιο, αποθήκες καυσίμων, χώροι ενδιαιτημάτων πληρώματος κ.λπ.)

Η χωρητικότητα μετριέται σε κόρους, (1 κόρος=2,83 κυβικά μέτρα ή 100 Αγγλικά κυβικά πόδια).

2.Καταμέτρηση του πλοίου

Πριν από την νηολόγηση του πλοίου πρέπει να γίνει η καταμέτρησή του και ο καθορισμός της χωρητικότητάς του.

Αρμόδιες αρχές για την καταμέτρηση ή την ανακαταμέτρηση των πλοίων, πλοιαρίων και βοηθητικών ναυπηγημάτων και την έκδοση σχετικών πιστοποιητικών είναι η οικεία Διεύθυνση του Κλάδου Επιθεώρησης Εμπορικών Πλοίων (Κ.Ε.Ε.Π.) ή προκειμένου για μικρά σκάφη οι λιμενικές αρχές . Επίσης επιτρέπεται να γίνει από εξουσιοδοτημένους ελληνικούς ή ξένους νηογνώμονες με δαπάνες του πλοιοκτήτη. Όταν η καταμέτρηση έχει γίνει στην αλλοδαπή με κανονισμούς όμοιους με τους Ελληνικούς ή το αλλοδαπό πιστοποιητικό έχει τα στοιχεία που ορίζουν οι ελληνικοί κανονισμοί επιτρέπεται η χορήγηση ελληνικού πιστοποιητικού και εγγραφή στα ελληνικά νηολόγια χωρίς να απαιτείται νέα καταμέτρηση.

Με βάση τα αποτελέσματα της καταμετρήσεως καθορίζεται η ολική και καθαρή χωρητικότητα του πλοίου, η κλάση του νηολογίου στο οποίο θα εγγραφεί, γίνεται ο υπολογισμός των υποχρεώσεών του ως προς την καταβολή των λιμενικών, ναυτιλιακών και άλλων τελών, καθώς και ο καθορισμός της οργανικής σύνθεσης του πληρώματός του.

3.Νηολόγηση του πλοίου.

Όλα τα ελληνικά πλοία και πλοiάρια εγγράφονται σε δημόσια βιβλία που καλούνται **νηολόγια** και τηρούνται στα λιμεναρχεία του κράτους από αξιωματικό του λιμενικού σώματος που καλείται **νηολόγος**. Νηολόγια τηρούνται επίσης σε ορισμένα προξενικά λιμεναρχεία (Λονδίνου, Ν. Υόρκης Τόκυο) για την προσωρινή νηολόγηση των Ελληνικών πλοίων.

Δικαιολογητικά για την νηολόγηση:

- α) Αίτηση του πλοιοκτήτη
- β) Τίτλος κτήσεως κυριότητας
- γ) Δήλωση ιδιοκτησίας του πλοίου (εξ ολοκλήρου ή κατά ποσοστό συνιδιοκτησίας)
- δ) Πιστοποιητικό ιθαγένειας των πλοιοκτητών(πάνω από πενήντα εκατοστά να ανήκουν σε Έλληνες υπηκόους, ελληνικά νομικά πρόσωπα , υπηκόους Ε.Ε., νομικά πρόσωπα Ε.Ε., υπηκόους ή νομικά πρόσωπα ΕΟΧ .
- ε) Πιστοποιητικό διαγραφής από το νηολόγιο που ήταν γραμμένο μέχρι τότε το πλοίο
- στ) Πρωτόκολλο καταμετρήσεως
- ζ) Έγγραφο εκτελωνισμού του πλοίου.

Στην πράξη νηολογήσεως περιλαμβάνονται το όνομα του πλοίου, το είδος του, οι διαστάσεις και χωρητικότητα του, το είδος και η ιπποδύναμη της μηχανής του, το Δ.Δ.Σ. , το όνομα και η ιθαγένεια του πλοιοκτήτη και ο τίτλος κτήσεως της κυριότητας.

Μετά τη νηολόγηση εκδίδεται το έγγραφο εθνικότητας του πλοίου που θεωρείται και τίτλος κυριότητάς του.

Ο νόμος επιτρέπει την νηολόγηση και πλοίου υπό ναυπήγηση. Αυτό δίνει την δυνατότητα στον πλοιοκτήτη να υποθηκεύσει το πλοίο προκειμένου να δανειοδοτηθεί για την κατασκευή του.

Το πλοίο διαγράφεται από τα ελληνικά νηολόγια όταν απολέσει την ελληνική ιθαγένεια ή απολεσθεί με οιοδήποτε τρόπο. Η διαγραφή γίνεται με διαταγή του ΥΕΝ.

Στα λιμεναρχεία τηρούνται και τα **ναυτικά υποθηκολόγια** στα οποία καταχωρούνται οι υποθήκες επί πλοίων και τα **βιβλία κατασχέσεων** όπου καταχωρούνται οι κατασχέσεις πλοίων.

4.Εθνικότητα του πλοίου

Κάθε πλοίο πρέπει να έχει την εθνικότητα κάποιας πολιτείας και να φέρει τη σημαία της.

Το δίκαιο της σημαίας του πλοίου διέπει τις σχέσεις των προσώπων που επιβαίνουν στο πλοίο καθώς και τις σχέσεις του πλοίου με τις ξένες υπηρεσίες και τις αρχές του διεθνούς δικαίου.

Για να αναγνωρισθεί ένα πλοίο ως ελληνικό πρέπει να ανήκει σε ποσοστό πάνω από 50% σε Έλληνες υπηκόους ή ελληνικά νομικά πρόσωπα ή σε υπηκόους της Ε.Ε. ή σε νομικά πρόσωπα της Ε.Ε. με τους όρους της Συνθήκης της Ε.Ε. ή σε υπηκόους ή νομικά πρόσωπα των Κρατών Μελών που είναι συμβαλλόμενα μέρη της Συμφωνίας για τον Ευρωπαϊκό Οικονομικό Χώρο (Ε.Ο.Χ.).

Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται η νηολόγηση ελληνικών πλοίων άνω των 1500 κ.ο.χ. στο όνομα ξένων εταιρειών, οι οποίες όμως καλύπτουν κατά πλειοψηφία Ελληνικά συμφέροντα.

Μετά την καταχώρηση του πλοίου στα ελληνικά νηολόγια εκδίδεται το έγγραφο **εθνικότητας του πλοίου**.

Προσωρινό έγγραφο εθνικότητας εκδίδεται σε ορισμένες περιπτώσεις που δεν είναι δυνατή η οριστική νηολόγηση του πλοίου και ισχύει για έξι μήνες.

Απώλεια της ελληνικής εθνικότητας επέρχεται όταν το πλοίο περιέλθει σε αλλοδαπούς κατά ποσοστό πάνω από 50%, και όταν το πλοίο απολεσθεί από οποιαδήποτε αιτία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΡΙΤΟ

ΤΑ ΝΑΥΤΙΛΙΑΚΑ ΕΓΓΡΑΦΑ ΤΟΥ ΠΛΟΙΟΥ

Κάθε πλοίο πρέπει να είναι εφοδιασμένο με τα παρακάτω βιβλία και έγγραφα:

- 1. Έγγραφο Εθνικότητας:** Εκδίδεται από την λιμενική αρχή νηολογήσεως και περιλαμβάνει: α) Τα κύρια χαρακτηριστικά γνωρίσματα του πλοίου (όνομα, χωρητικότητα, αριθμό και λιμάνι νηολογήσεως, διεθνές διακριτικό σήμα).β) Το όνομα και την κατοικία του πλοιοκτήτη, ή την επωνυμία και έδρα της πλοιοκτήτριας εταιρείας και το ποσοστό συγκυριότητας κάθε συμπλοιοκτήτη. γ) Περιγραφή του πλοίου (υλικό κατασκευής, είδος και ιπποδύναμη της κινητήριας μηχανής του κ.λπ.).
- 2. Πιστοποιητικό (πρωτόκολλο) καταμετρήσεως:** Εκδίδεται από την λιμενική αρχή νηολογήσεως ή από τον Κλάδο Επιθεώρησης Εμπορικών πλοίων του Υπουργείου Εμπορικής Ναυτιλίας και αναγράφει τις διαστάσεις του πλοίου, την χωρητικότητα και άλλες τεχνικές λεπτομέρειες.
- 3. Πιστοποιητικό (πρωτόκολλο) ασφάλειας επιθεωρήσεως:** Εκδίδεται από τον Κ.Ε.Ε.Π. ή από ειδικά εξουσιοδοτημένο νηογνώμονα και αναφέρεται στην εν γένει ασφάλεια του πλοίου (ναυπηγική, μηχανολογική, ηλεκτρολογική, ναυτιλιακή, τηλεπικοινωνιακή, υγειονομική κλπ.).

- 4. Πιστοποιητικό γραμμής φορτώσεως:** Εκδίδεται από τον Κ.Ε.Ε.Π. ή εξουσιοδοτημένο νηογνώμονα και πιστοποιεί ότι το πλοίο πληροί τους όρους της διεθνούς συμβάσεως ως προς το μέγιστο επιτρεπόμενο βύθισμα.
- 5. Ναυτολόγιο:** Εκδίδεται από την λιμενική αρχή κατά την νηολόγηση ή την έναρξη των ταξιδιών. Σ' αυτό αναγράφονται τα στοιχεία του πλοίου και του πλοιοκτήτη και η προβλεπόμενη σύνθεση του πληρώματος. Κατόπιν καταχωρούνται τα στοιχεία του πλοίαρχου και των μελών του πληρώματος, οι όροι ναυτολογήσεώς τους καθώς και η ημερομηνία και ο λόγος απόλυσής τους. Ανάλογη εγγραφή γίνεται και στο φυλλάδιο του ναυτικού. Ισχύει για ένα εξάμηνο και μετά εξοφλείται και εκδίδεται καινούριο από την λιμενική ή προξενική αρχή του λιμανιού που βρίσκεται το πλοίο. Το ναυτολόγιο προσκομίζεται μέσα σε 24 ώρες από τον κατάπλου στη λιμενική ή προξενική αρχή για θεώρηση, καθώς και πριν από τον απόπλου.
- 6. Ημερολόγιο γέφυρας:** Τηρείται από τον πλοίαρχο με βάση τα στοιχεία που καταχωρούνται στο πρόχειρο ημερολόγιο από τον αξιωματικό φυλακής γέφυρας. Καταχωρούνται καθημερινά κατά χρονολογική σειρά οι ναυτικές και μετεωρολογικές ενδείξεις καθώς και τα διάφορα γεγονότα που αφορούν στο πλοίο, στη ναυσιπλοΐα στους επιβαίνοντες και στο φορτίο και ειδικότερα: α)κάθε γέννηση ή θάνατος που συμβαίνει στο πλοίο β)τραυματισμός ή άλλο ατύχημα ατόμου που επιβαίνει στο πλοίο γ) κάθε βλάβη μηχανής, ασυρμάτου ή άλλου εξαρτήματος και η αποκατάστασή της δ) κάθε ναυτικό ατύχημα με πλήρη περιγραφή των σχετικών συνθηκών ε)οι διαταγές που λαμβάνονται από το Υ.Ε.Ν. και οι ενέργειες που γίνονται προς εκτέλεση τους στ) οι έλεγχοι που διενεργούνται ως προς την ασφάλεια του πλοίου και η εκτέλεση των γυμνασίων. ζ) οι ναυτολογήσεις και οι απολύσεις των μελών του πληρώματος η) οι διαπιστωθείσες παραβάσεις των κανονισμών θ) κάθε

άλλη αναφορά που προβλέπεται από την εσωτερική και διεθνή νομοθεσία. Πρέπει να συμπληρώνεται μέσα σε 24 ώρες το αργότερο από τότε που συνέβη το περιστατικό. Προσκομίζεται για θεώρηση εντός 24 ωρών από τον κατάπλου και πριν από τον απόπλου αν έγιναν νέες εγγραφές.

7. Ημερολόγιο μηχανής: Τηρείται από τον Α΄ Μηχανικό υπό την επίβλεψη του πλοίαρχου. Καταγράφονται γεγονότα που έχουν σχέση με την κατάσταση και την λειτουργία των μηχανών και την κατανάλωση καυσίμων. Επίσης καταγράφονται οι εντολές της γέφυρας για τις κινήσεις της μηχανής (πρόσω, ημιταχώς κ.λπ.). Προσκομίζεται για θεώρηση όπως και τα άλλα ναυτιλιακά έγγραφα.

8. Ημερολόγιο ασυρμάτου: Καταγράφονται τα στοιχεία που αφορούν στη κατάσταση και λειτουργία του ασυρμάτου, καθώς και οι πραγματοποιηθείσες ανταποκρίσεις, σήματα, μετεωρολογικά δελτία, τυχόν ζημιές και επισκευές του.

9. Ποινολόγιο: Τηρείται από τον πλοίαρχο. Αναγράφονται οι ναυτικοί που διαπράττουν πειθαρχικά παραπτώματα καθώς και οι ποινές που τους επιβλήθηκαν από τον πλοίαρχο. Θεωρείται από την λιμενική αρχή η οποία επικυρώνει, επαυξάνει, μειώνει ή και ακυρώνει τις ποινές που επέβαλε ο πλοίαρχος.

10. Βιβλίο πετρελαίου: Καταχωρούνται τα στοιχεία για την παραλαβή και κατανάλωση καυσίμων τον τρόπο διαθέσεως των καταλοίπων πετρελαίου κλπ.

11. Βιβλίο επιθεωρήσεων και γυμνασίων: Καταχωρούνται οι επιθεωρήσεις από τις αρμόδιες αρχές και τα γυμνάσια που πραγματοποιούνται.

12. Φορτωτικά έγγραφα: Είναι οι φορτωτικές και τα ναυλοσύμφωνα που είναι απαραίτητα τόσο για τον διοικητικό έλεγχο από τις αρχές, όσο και για την διεκπεραίωση της μεταφοράς του φορτίου.

13. Αποδεικτικό εκπληρώσεως τελωνειακών υποχρεώσεων:
Είναι έντυπο στο οποίο ο πλοίαρχος αναγράφει τα στοιχεία του φορτίου δηλ. το είδος, την ποσότητα, την προέλευση και τον προορισμό του (δηλωτικό φορτίου). Θεωρείται από την τελωνειακή αρχή οπότε θεωρείται ότι έχουν εκπληρωθεί οι τελωνειακές διατυπώσεις.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΤΕΤΑΡΤΟ

Η ΠΛΟΙΟΚΤΗΣΙΑ

Κατά τον **Κ.Ι.Ν.Δ.** οι τρόποι κτήσεως κυριότητας ενός πλοίου διακρίνονται σε πρωτότυπους και παράγωγους.

Πρωτότυποι τρόποι κτήσεως κυριότητας είναι η ναυπήγηση, η χρησικτησία και η κτήση σε δημόσιο πλειστηριασμό.

Παράγωγοι τρόποι κτήσεως κυριότητας είναι η συμβατική μεταβίβαση (πώληση, δωρεά, ανταλλαγή) και εγκατάλειψη του πλοίου στον ασφαλιστή.

Κατά τον **Κ.Δ.Ν.Δ.** τρόποι κτήσεως κυριότητας πλοίου είναι η άλωση πλοίου που ανήκει σε εχθρικό ή ουδέτερο κράτος σε περίπτωση πολέμου, η δήμευση του πλοίου ως παρεπόμενη ποινή π.χ. σε περίπτωση λαθρεμπορίου, η κτήση από το Ελληνικό δημόσιο πλοίου που ναυάγησε στα Ελληνικά παράλια.

Κύριος του πλοίου είναι ο ιδιοκτήτης που έχει στην κυριότητά του το πλοίο (στο όνομά του είναι νηολογημένο το πλοίο), αλλά δεν ασκεί την εκμετάλλευσή του, την οποία έχει παραχωρήσει σε άλλο πρόσωπο.

Πλοιοκτήτης είναι ο ιδιοκτήτης του πλοίου ο οποίος ασκεί και την εκμετάλλευσή του δηλαδή ενεργεί ναυτιλιακές εργασίες με σκοπό το κέρδος.

Εφοπλιστής είναι αυτός που εκμεταλλεύεται για λογαριασμό του πλοίου που ανήκει σε άλλο πρόσωπο.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΠΕΜΠΤΟ

Ο ΠΛΟΙΑΡΧΟΣ

Αρμοδιότητες και καθήκοντα πλοιάρχου

Ο Πλοίαρχος σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία είναι ο κυβερνήτης και διοικητής του πλοίου.

Είναι υπεύθυνος για την καλή διοίκηση και την ασφάλεια του πλοίου, του φορτίου και των επιβαινόντων καθώς και για την τήρηση της τάξης πάνω στο πλοίο. Είναι υπεύθυνος **απέναντι στο κράτος** για την ακριβή εφαρμογή των νόμων και την εκτέλεση των διαταγών των αρμοδίων αρχών και **απέναντι στον ιδιοκτήτη και κάθε ενδιαφερόμενο** για οτιδήποτε συμβαίνει στο πλοίο και αφορά τα συμφέροντά τους.

Ο πλοίαρχος κατά την διάρκεια του πλου ορίζει την πορεία του πλοίου και ευθύνεται για την ασφάλεια του ταξιδιού. Τηρεί το **βιβλίο διαταγών γέφυρας** στο οποίο καταχωρεί την πορεία που καθόρισε και κάθε άλλη διαταγή προς τον αξιωματικό γέφυρας. Κυβερνά αυτοπροσώπως το πλοίο κατά τον είσπλου και έκπλου στα λιμάνια, όρμους, διώρυγες διαύλους και άλλους επικίνδυνους τόπους και γενικά όπου κρίνει αυτό αναγκαίο. Σε περίπτωση κινδύνου ή έκτακτης ανάγκης οφείλει να χρησιμοποιήσει όλα τα δυνατά μέσα για τη διάσωση του πλοίου των επιβαινόντων και του φορτίου. Σε περίπτωση εγκατάλειψης του πλοίου το εγκαταλείπει τελευταίος αφού βεβαιωθεί ότι δεν υπάρχει ελπίδα σωτηρίας και ότι δεν έχει απομείνει κανένας άλλος σ' αυτό. Σε περίπτωση σύγκρουσης, προσάραξης, αβαρίας, ή άλλου έκτακτου συμβάντος συντάσσει ειδική έκθεση ενώπιον του Προέδρου Πρωτοδικών ή του Ειρηνοδίκη ή της Ελληνικής Προξενικής Αρχής.

Ειδικά καθήκοντα πλοιάρχου.

1.Ληξιαρχικά καθήκοντα: Σε περίπτωση τοκετού ή θανάτου που θα συμβεί στο πλοίο κατά την διάρκεια του πλου ο πλοίαρχος οφείλει να συντάξει σχετική ληξιαρχική πράξη (γέννησης ή θανάτου) σύμφωνα με τις ισχύουσες διατάξεις.

2. Συμβολαιογραφικά καθήκοντα:

α) Σύνταξη διαθήκης: Σε περίπτωση που κάποιος από τους επιβαίνοντες στο πλοίο το οποίο βρίσκεται «εν πλω» επιθυμεί να συντάξει διαθήκη ο πλοίαρχος υποχρεούται να εκτελέσει χρέη Συμβολαιογράφου και να γράψει την διαθήκη κατά την υπαγόρευση του διαθέτη, παρουσία δύο μαρτύρων και να την παραδώσει κατά τον πρώτο κατάπλου σε Συμβολαιογράφο ή στην Ελληνική προξενική αρχή. Η διαθήκη αυτή ισχύει για τρεις μήνες από τον κατάπλου του πλοίου σε λιμάνι εκτός αν εν τω μεταξύ πεθάνει ο διαθέτης.

β) Απογραφή πραγμάτων: Σε περίπτωση θανάτου, εξαφανίσεως ή λιποταξίας στο εξωτερικό μέλους του πληρώματος, ο πλοίαρχος οφείλει να συντάξει έκθεση απογραφής των πραγμάτων του με την συνδρομή δύο αξιωματικών ή μελών του πληρώματος. Τα πράγματα αυτά οφείλει να τα διαφυλάξει και να τα παραδώσει μαζί με το αντίγραφο της έκθεσης απογραφής στη λιμενική ή προξενική αρχή του πρώτου λιμανιού κατάπλου.

3) Ανακριτικά, αστυνομικά και πειθαρχικά καθήκοντα: Για τα αδικήματα που διαπράττονται πάνω στο πλοίο κατά τη διάρκεια του πλου ή σε λιμάνι της αλλοδαπής που δεν υπάρχει προξενική αρχή ο πλοίαρχος ασκεί **ανακριτικά καθήκοντα** με γραμματέα αξιωματικό του πλοίου ή άλλο μέλος του πληρώματος. (εξετάζει μάρτυρες, ενεργεί αυτοψία, πραγματογνωμοσύνη και ότι άλλο κρίνει αναγκαίο).

Επίσης ασκεί **αστυνομικά καθήκοντα** απαραίτητα για την τήρηση της τάξης και την ασφάλεια του πλοίου των επιβαινόντων και του φορτίου .Λαμβάνει **προληπτικά μέτρα** (π.χ. απαγόρευση καπνίσματος σε

ορισμένους χώρους) και **κατασταλτικά μέτρα**(π.χ. θέση σε περιορισμό κάποιου ύποπτου).

Ασκεί **πειθαρχική εξουσία** στα μέλη του πληρώματος στα οποία μπορεί να επιβάλλει **τις ποινές της επίπληξης και του προστίμου**.

Επίσης ο πλοίαρχος οφείλει να συνεργάζεται με τις Ελληνικές αρχές τόσο στο εσωτερικό όσο και στο εξωτερικό να συμμορφώνεται με τις ισχύουσες διατάξεις και τις διαταγές των αρμοδίων και να συγκεντρώνει και να αναφέρει στη λιμενική ή προξενική αρχή κατάπλου κάθε πληροφορία που ενδιαφέρει κατά οποιοδήποτε τρόπο το κράτος και το πολεμικό ή εμπορικό ναυτικό.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ ΕΚΤΟ

ΤΟ ΠΛΗΡΩΜΑ

Πλήρωμα λέγεται το σύνολο των ναυτικών πλην του πλοίαρχου που είναι ναυτολογημένοι και υπηρετούν στο πλοίο σαν αξιωματικοί ή κατώτερο πλήρωμα. Το πλήρωμα αποτελείται σύμφωνα με το νόμο από Έλληνες απογεγραμμένους ναυτικούς που κατέχουν τα πετούμενα αποδεικτικά ναυτικής ικανότητας ή από επιστήμονες ή ειδικούς που έχουν άδεια ασκήσεως επαγγέλματος. Κατ' εξαίρεση επιτρέπεται να υπηρετούν στα Ελληνικά πλοία και αλλοδαποί ναυτικοί ο αριθμός των οποίων εξαρτάται από το είδος και την χωρητικότητα του πλοίου.

Η οργανική σύνθεση του πληρώματος, δηλαδή ο συνολικός αριθμός, οι βαθμοί και οι ειδικότητες των μελών πληρώματος για κάθε κατηγορία πλοίων καθορίζεται με Προεδρικό Διάταγμα ή με απόφαση του Υπουργού Εμπορικής Ναυτιλίας και είναι υποχρεωτική για όλα τα πλοία.

Αποδεικτικά ναυτικής ικανότητας είναι πιστοποιητικά που χορηγούνται στους ναυτικούς από την Διεύθυνση Εκπαιδεύσεως Ναυτικών του Υ.Ε.Ν. και διακρίνονται σε διπλώματα, πτυχία και άδειες ναυτικής ικανότητας.

Για να αποκτήσει κάποιος **δίπλωμα ή πτυχίο** εμπορικού ναυτικού απαιτούνται:

- α) Να είναι απογεγραμμένος ναυτικός, δηλ. να έχει ναυτικό φυλλάδιο
- β) Να έχει συμπληρώσει το 20^ο έτος της ηλικίας του και να μην έχει συμπληρώσει το 60^ο .(οι απόφοιτοι των δημοσίων ή αναγνωρισμένων σχολών να έχουν συμπληρώσει το 19^ο έτος)
- γ) Να είναι στρατολογικώς εντάξει.
- δ) Να μην έχει στερηθεί τα πολιτικά του δικαιώματα.
- ε) Να μην έχει καταδικασθεί για ορισμένα αδικήματα.
- στ) Να είναι σωματικά και πνευματικά υγιής και ικανός για την αντίστοιχη προς το δίπλωμα υπηρεσία
- ζ) Να επιτύχει στις εξετάσεις όπου αυτές είναι απαραίτητες. Και να έχει την απαιτούμενη θαλάσσια υπηρεσία.

Για την απόκτηση **άδειας ναυτικής ικανότητας** απαιτούνται οι παραπάνω προϋποθέσεις εκτός από την συμμετοχή σε εξετάσεις η οποία απαιτείται μόνο για άδεια θαλαμηπόλου Α΄ και Μαγείρου Α΄, Β΄.

Καθήκοντα πληρώματος κατά βαθμό και ειδικότητα

α) Υποπλοίαρχος: Είναι άμεσος συνεργάτης του πλοιάρχου για κάθε τι που αφορά στο πλοίο, τους επιβαίνοντες και το φορτίο και νόμιμος αναπληρωτής του. Είναι ο προϊστάμενος των υπηρεσιών του προσωπικού καταστρώματος, της τροφοδοσίας, των διαμερισμάτων ενδιαιτήσεως και του μαγειρείου, της υγειονομικής υπηρεσίας του πλοίου. Ασκεί την Αστυνομία στο πλοίο και λαμβάνει τα απαραίτητα προληπτικά και κατασταλτικά μέτρα, επιθεωρεί το σκάφος και είναι υπεύθυνος για την καλή λειτουργία των σωστικών. Φροντίζει την προετοιμασία της απάρσεως ή αγκυροβολίας κατά την διάρκεια των οποίων βρίσκεται στην πλώρη και διευθύνει τις εργασίες σε συνεχή επαφή με την γέφυρα, έχει την

γενική επιμέλεια των φορτοεκφορτώσεων. Όταν στο επιβατικό πλοίο δεν υπηρετεί ύπαρχος τα καθήκοντά του εκτελεί ο υποπλοίαρχος.

β) Ανθυποπλοίαρχος: Είναι ο άμεσος βοηθός του υποπλοίαρχου.

Φροντίζει για την καλή λειτουργία των ναυτιλιακών και ηλεκτρονικών οργάνων και λοιπών μηχανημάτων, την ενημέρωση και φύλαξη των ναυτικών χαρτών, βιβλίων κ.λπ. την καθαριότητα της γέφυρας και την καλή κατάσταση και συντήρηση των φανών, σωστικών, πυροσβεστικών και γενικά του σκάφους. Έχει τον αποκλειστικό έλεγχο της πρύμνης.

γ) Δόκιμος πλοίαρχος: Ασκείται υπό την επίβλεψη του υποπλοίαρχου και ανθυποπλοίαρχου σε κάθε τι που αφορά την υπηρεσία του πλοίου και στη ναυσιπλοΐα. Μετέχει στις φυλακές σαν βοηθός του αξιωματικού γέφυρας απαγορεύεται όμως η ανάθεση σ' αυτόν υπεύθυνης εργασίας γέφυρας.

δ) Α΄ Μηχανικός: Είναι ο αξιωματικός προϊστάμενος της υπηρεσίας μηχανής και του προσωπικού της και τελεί υπό τις διαταγές και τον έλεγχο του πλοίαρχου. Είναι υπεύθυνος για την συντήρηση και καλή λειτουργία των μηχανών, λεβητοστασίου, αντλιοστασίου, αποθηκών καυσίμων, διπυθμένων και σηράγγων. Υποχρεούται να βρίσκεται στο μηχανοστάσιο κατά τον είσπλου και έκπλου σε λιμάνια, όρμους, διώρυγες, διαύλους και άλλους επικίνδυνους τόπους. Τηρεί υπό την εποπτεία του πλοίαρχου το ημερολόγιο μηχανής.

ε) Β΄ Μηχανικός: Είναι ο άμεσος βοηθός του Α΄ μηχανικού. Φροντίζει για την κατανομή σε φυλακές του προσωπικού μηχανής, για την συντήρηση των μηχανών και την καθαριότητα των σχετικών χώρων και εκτελεί αυτοπροσώπως τα παραγγέλματα της γέφυρας κατά τον είσπλου και έκπλου σε λιμάνια, όρμους κ.λπ.

στ) Γ΄ Μηχανικός: Εκτελεί φυλακές και κάθε άλλη υπηρεσία της ειδικότητάς του που του αναθέτει ο Β΄ μηχανικός. Έχει την επιμέλεια των βοηθητικών μηχανημάτων και μετέχει σε επισκευές μηχανικής φύσεως.

ζ) Ηλεκτρολόγος: Έχει την ευθύνη για την καλή λειτουργία των ηλεκτρολογικών εγκαταστάσεων του πλοίου. Υπάγεται στις διαταγές του Α' Μηχανικού. Βρίσκεται στο μηχανοστάσιο κατά τον κατάπλου και απόπλου.

η) Δόκιμος Μηχανικός: Ασκείται υπό την επίβλεψη των μηχανικών σε ότι αφορά την υπηρεσία μηχανής και μετέχει στις φυλακές μηχανής σαν βοηθός αξιωματικού φυλακής.

θ) Αξιωματικός ραδιοτηλεπικοινωνιών (ραδιοτηλεγραφετής) Είναι προϊστάμενος και υπεύθυνος της υπηρεσίας ραδιοτηλεπικοινωνιών και τελεί υπό τις διαταγές του πλοιάρχου. Τηρεί το ημερολόγιο ασυρμάτου.

ι) Ναύκληρος: Είναι υπεύθυνος υπαξιωματικός για την υπηρεσία καταστρώματος και για το κατώτερο προσωπικό. Τελεί υπό τον έλεγχο του υποπλοιάρχου και τον βοηθά στην άσκηση της αστυνομίας και την τήρηση πειθαρχίας, Φροντίζει για την καθαριότητα καταστρώματος, την συντήρηση των σωσιβίων λέμβων των αποθηκών υλικού συντηρήσεως του σκάφους.

ια) Αντλιορός: Είναι υπεύθυνος για την συντήρηση των συστημάτων αντλήσεως των δεξαμενοπλοίων, θερμάνσεως, εξαερισμού και πίεσεως.

ιβ) Ναύτες, ναυτόπαιδες: Αποτελούν το κατώτερο πλήρωμα του καταστρώματος. Οι ναύτες εκτελούν καθήκοντα πηδαλιούχου, οπήρα και αγγελιοφόρου γέφυρας και μαζί με τους ναυτόπαιδες ασχολούνται σε γενικές εργασίες συντηρήσεως και καθαρισμού του σκάφους.

ιγ) Αρχιθερμαστής: Υπαξιωματικός υπεύθυνος για την υπηρεσία της μηχανής και το κατώτερο προσωπικό της. Επίσης για την καθαριότητα στο μηχανολεβητοστάσιο και την συντήρηση των εργαλείων και συσκευών. Στα πλοία με μηχανές εσωτερικής καύσης τα καθήκοντα αυτά εκτελούνται από Μηχανοδηγό Α'.

- ιδ) Λιπαντές, μηχανοδηγοί χειριστές:** Είναι άμεσοι βοηθοί των αξιωματικών μηχανής και εκτελούν την λίπανση και τις κάθε είδους βοηθητικές εργασίες της μηχανής.
- ιε) Θερμαστές:** Εκτελούν το άναμμα των πυρών, παρακολουθούν την τροφοδοσία του λέβητα με νερό και καύσιμο και εκτελούν κάθε είδους βοηθητικές εργασίες μηχανής.
- ιστ) Καθαριστές – μαθητευόμενοι μηχανής:** Βοηθούν τους λιπαντές και τους θερμαστές στα καθήκοντά τους.
- ιζ) Μάγειρος:** Τελεί υπό τον έλεγχο του υποπλοιάρχου. Είναι υπεύθυνος για την υπηρεσία μαγειρείου, την παρασκευή του φαγητού σύμφωνα με το εδεσματολόγιο και την καθαριότητα των μαγειρείων.
- ιστ) Θαλαμηπόλος:** Τελεί υπό τον έλεγχο του υποπλοιάρχου και είναι υπεύθυνος για την υπηρεσία διαμερισμάτων.

ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΕΝ ΠΛΩ –ΕΝ ΟΡΜΩ

- 1. Προσωπικό καταστρώματος:** Κατανέμεται με φροντίδα του υποπλοιάρχου σε εργασίες γέφυρας και γενικές εργασίες σκάφους. Η εργασία γέφυρας διεξάγεται κατά φυλακές. Κάθε φυλακή αποτελείται από έναν αξιωματικό καταστρώματος, ένα ναύτη πηδαλιούχο και έναν οπτήρα. Οι φυλακές είναι τετράωρες και κατ' εξαίρεση μπορεί να γίνουν εξάωρες. Οι γενικές εργασίες σκάφους (χρωματισμοί, αποσκωρίαση, προετοιμασία κυτών ή δεξαμενών κλπ.) διενεργούνται με την επίβλεψη του ναύκληρου
- Αξιωματικός φυλακής γέφυρας:** Κατά την διάρκεια της φυλακής του τελεί υπό τον έλεγχο του πλοιάρχου και έχει τη γενική φροντίδα του πλοίου. Παραμένει στη γέφυρα και παρακολουθεί όλα τα ηλεκτρονικά και άλλα όργανα, και επιβλέπει τις εργασίες καταστρώματος
- 2. Προσωπικό μηχανής:** Κατανέμονται με φροντίδα του Α' μηχανικού σε φυλακές μηχανής και γενικές εργασίες μηχανής

Κάθε φυλακή αποτελείται από έναν αξιωματικό, ένα δόκιμο ή υπαξιωματικό και ένα θερμαστή. Οι φυλακές είναι τετράωρες και κατ' εξαίρεση εξάωρες.

Οι γενικές εργασίες μηχανής,(συντήρηση, επισκευές, επιδιορθώσεις μηχανών και μηχανημάτων, μεταγγίσεις καυσίμων κλπ.) διενεργούνται με εποπτεία του Β' Μηχανικού.

Αξιωματικός φυλακής μηχανής: Κατά την διάρκεια της φυλακής του παρακολουθεί και φροντίζει για την καλή λειτουργία των μηχανών και εκτελεί τα παραγγέλματα που του μεταβιβάζονται από τη γέφυρα.

3. Προσωπικό γενικών εργασιών: Δεν εκτελεί φυλακή αλλά ασχολείται σε εργασίες της ειδικότητάς του υπό την εποπτεία του **υποπλοιάρχου**. Στα επιβατικά πλοία διενεργούνται φυλακές στις θέσεις των επιβατών και στα κυλικεία.

Όταν το πλοίο καταπλεύσει σε λιμάνι ή όρμο διαλύονται οι φυλακές και το προσωπικό καταστρώματος ασχολείται με γενικές εργασίες. Οι ώρες εργασίας ορίζονται σε οκτώ από Δευτέρα μέχρι Παρασκευή. Για την φύλαξη και ασφάλεια του πλοίου μετά την λήξη της ημερήσιας εργασίας παραμένουν εκ περιτροπής μέσα στο πλοίο το 1/3 των αξιωματικών και το 1/4 του κατώτερου πληρώματος.

Όταν το πλήρωμα εργάζεται περισσότερο από το κανονικό ωράριο δικαιούται υπερωριακή αμοιβή.

Από τον κανονισμό εργασίας απαγορεύεται να ανατίθεται στο πλήρωμα οι εξής εργασίες εκτός αν συντρέχει περίπτωση έκτακτης ανάγκης:

α) Η χρησιμοποίηση των αξιωματικών καταστρώματος σε χειρονακτικές εργασίες.

β) Η χρησιμοποίηση των ραδιοτηλεγραφητών σε εργασίες εκτός της ειδικότητάς τους.

γ) Η εκτέλεση «εν πλω» εργασιών χρωματισμού και αποσκωριάσεως με την χρησιμοποίηση ικριωμάτων

δ) Ο χρωματισμός και η αποσκωρίαση των εξωτερικών πλευρών του πλοίου, όταν αυτό βρίσκεται μέσα σε δεξαμενή ή σε ποταμούς ή διαύλους με ισχυρά ρεύματα

ε) Κάθε εργασία πάνω σε ιστούς, όταν το αντίστοιχο βαρούλκο βρίσκεται σε λειτουργία

στ) Η πλύση και ο χρωματισμός των χώρων που βρίσκονται επάνω σε λέβητα σε λειτουργία.

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΝΑΥΤΙΚΩΝ

Για να ασκήσει κάποιος το επάγγελμα του ναυτικού πρέπει να είναι απογεγραμμένος ναυτικός δηλαδή να είναι γραμμένος στο ειδικό μητρώο απογραφής ναυτικών και να έχει ναυτικό φυλλάδιο. Η απογραφή των ναυτικών γίνεται από την υπηρεσία ναυτικών μητρώων στον Πειραιά και από τις λιμενικές αρχές που έχουν καθορισθεί ως απογράφουσες αρχές, στην επαρχία. Η απογράφουσα αρχή εκδίδει κατά την απογραφή του ναυτικού το ναυτικό φυλλάδιο. Το ναυτικό φυλλάδιο είναι δημόσιο έγγραφο και δεν επιτρέπεται στο ναυτικό να το αλλοιώσει, να το καταστρέψει, ή να το μεταβιβάσει σε άλλο πρόσωπο. Δεν επιτρέπεται η παρακράτηση του ναυτικού φυλλαδίου από τρίτον. Μόνο η αρμόδια λιμενική ή προξενική αρχή μπορεί να κατασχέσει το ναυτικό φυλλάδιο σε περιπτώσεις σοβαρών παραπτωμάτων που επισύρουν ποινικές και πειθαρχικές ποινές, όπως η λιποταξία στο εξωτερικό.

Στο ναυτικό φυλλάδιο καταχωρούνται κατά χρονολογική σειρά οι πράξεις ναυτολογήσεως και απολύσεως του ναυτικού από τις οποίες αποδεικνύεται η θαλάσσια υπηρεσία του.

Προσόντα απογραφής: Για να απογραφεί κάποιος ως ναυτικός, σύμφωνα με τον Κ.Δ.Ν.Δ. πρέπει:

1. Να έχει την Ελληνική ιθαγένεια και να είναι γραμμένος στα μητρώα δήμου ή κοινότητας.

2. Να είναι υγιής και σωματικά ικανός για ναυτική εργασία.

3. Να είναι στρατολογικά εντάξει.

4. Να μην έχει στερηθεί τα πολιτικά του δικαιώματα.

Επίσης με Π.Δ. ορίζεται ότι πρέπει:

1. Να έχει συμπληρώσει το 15^ο έτος της ηλικίας του και να μην έχει ξεπεράσει το 45^ο .

2. Να μην έχει καταδικασθεί σε φυλάκιση μεγαλύτερη από 6 μήνες ή καθ' υποτροπήν για ορισμένα αδικήματα όπως λαθρεμπορία, παράβαση διατάξεων περί ναρκωτικών, εγκλήματα κατά των ηθών κ.λπ.

Από τις διατάξεις περί ανωτάτου ορίου ηλικίας εξαιρούνται: οι γιατροί που υπηρετούν σε πλοία, οι πλοιοκτήτες ή συμπλοιοκτήτες κατά ποσοστό μεγαλύτερο από 40 εκατοστά, οι μόνιμοι αξιωματικοί του Πολεμικού ναυτικού και του Λιμενικού σώματος, ή προερχόμενοι από το πολεμικό ναυτικό ή λιμενικό σώμα και οι ομογενείς, σύμφωνα με διατάξεις που αφορούν την διευκόλυνση της επαγγελματικής αποκατάστασής τους.

Οι εργάτες θαλάσσης, όπως πορθμείς, λεμβούχοι, αλιείς, πλοηγοί κ.λπ. απογράφονται προαιρετικά σε ιδιαίτερο μητρώο εργατών θαλάσσης.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Για την εύρυθμη λειτουργία της υπηρεσίας στο πλοίο πρέπει να τηρούνται ορισμένοι κανονισμοί εργασίας.

Οι κανονισμοί εργασίας καταρτίζονται από το Υ.Ε.Ν. και εγκρίνονται με Προεδρικά Διατάγματα.

Οι κανονισμοί εργασίας ρυθμίζουν:

1. Την ιεραρχία στην υπηρεσία του πλοίου και τη διαίρεση του πληρώματος κατά κλάδους, σε προσωπικό καταστρώματος, μηχανής και γενικών υπηρεσιών.

2. Τα γενικά και ειδικά καθήκοντα και τις ευθύνες του πλοιάρχου, των αξιωματικών και κατώτερων μελών του πληρώματος, ανάλογα με τον βαθμό και την ειδικότητα του καθενός.

3. την διεξαγωγή της υπηρεσίας στα πλοία, δηλαδή τον τρόπο που οργανώνεται η εργασία κατά την διάρκεια του πλου και κατά τον χρόνο που το πλοίο βρίσκεται σε λιμάνι ή σε όρμο.

Στο εμπορικό ναυτικό ισχύουν δύο κανονισμοί εργασίας:

1. Ο κανονισμός εργασίας φορτηγών πλοίων (Κ.Ε.Φ.Π.) για πλοία άνω των 800 κ.ο.χ. Εφαρμόζεται σε φορτηγά κάθε κατηγορίας, δεξαμενόπλοια, ξηρού φορτίου, ποντοπόρα, μεσογειακά κ.λπ. Ο ίδιος κανονισμός εφαρμόζεται αναλόγως και για τα μικρότερα φορτηγά πλοία.

2. Ο κανονισμός εσωτερικής υπηρεσίας επιβατικών πλοίων για πλοία άνω των 500 κ.ο.χ. Εφαρμόζεται σε πλοία κάθε κατηγορίας που κατά κύρια απασχόληση μεταφέρουν επιβάτες, ακτοπλοϊκά επιβατικά, κρουαζιερόπλοια, υπερωκεάνια κ.λπ. Ίδιος κανονισμός εφαρμόζεται αναλόγως και στα μικρότερα επιβατικά πλοία.

ΣΥΛΛΟΓΙΚΕΣ ΣΥΜΒΑΣΕΙΣ ΝΑΥΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Συλλογικές συμβάσεις ναυτικής εργασίας είναι συμφωνίες που γίνονται μεταξύ οργανώσεων εφοπλιστών και ναυτικών με τις οποίες καθορίζονται οι όροι των συμβάσεων ναυτολογήσεως. Οι συλλογικές συμβάσεις που κυρώνονται από τον Υπουργό και δημοσιεύονται στο Φ.Ε.Κ. έχουν ισχύ νόμου και δεσμεύουν κάθε Έλληνα ναυτικό και εφοπλιστή πλοίου με Ελληνική σημαία. Καταρτίζονται ξεχωριστές συμβάσεις για τις διάφορες κατηγορίες πλοίων και ξεχωριστές συμβάσεις για τους πλοιάρχους και για τα πληρώματα.

Τα κυριότερα θέματα που ρυθμίζονται με τις συλλογικές συμβάσεις ναυτικής εργασίας είναι:

α) Το ύψος των μισθών των ναυτικών κατά ειδικότητα. Δεν επιτρέπεται η μείωσή τους από τους πλοιοκτήτες και εφοπλιστές, αντίθετα επιτρέπεται να συμφωνηθούν μισθοί ανώτεροι από αυτούς.

β) Τα διάφορα επιδόματα (επίδομα Κυριακών, δεξαμενοπλοίων κ.λπ.)

γ) Οι ώρες εργασίας στο πλοίο

δ) Οι πρόσθετες εργασίες και πρόσθετες αμοιβές.

ε) Οι ημέρες αργίας και η άδεια που δικαιούται ο ναυτικός.

στ) Ο τρόπος εξόφλησης των οφειλομένων στους ναυτικούς αμοιβών.

ζ) Ο τρόπος επίλυσης των ναυτεργατικών διαφορών.

Σημαντικότερες συλλογικές συμβάσεις ναυτικής εργασίας που έχουν υπογραφεί είναι: φορτηγών ποντοπόρων πλοίων άνω των 4.500 τόνων D.W., φορτηγών πλοίων από 801 έως 4.500 τόνων, επιβατικών ακτοπλοϊκών πλοίων, επιβατικών μεσογειακών και τουριστικών πλοίων, φορτηγών ακτοπλοϊκών πλοίων (M/S) μέχρι 500 κ.ο.χ., επιβατικών υπερωκεανίων.